

بررسی همسویی اصلاحات قوانین مالیاتی و طرح جامع مالیاتی با نظام مالیاتی مطلوب؛ از دیدگاه مؤدیان مالیاتی

تاریخ دریافت: ۹۸/۰۶/۱۶

تاریخ پذیرش: ۹۸/۰۷/۲۶

کد مقاله: ۲۶۲۳۱

حمید محمودآبادی^۱، ناصح حیدریان^۲

چکیده

تحول در نظام مالیاتی یکی از مهم‌ترین و تأثیرگذارترین مؤلفه‌های طرح تحول اقتصادی ایران می‌باشد که دارای سه محور مالیات بر ارزش افزوده، اجرای طرح جامع مالیاتی و اصلاح قوانین مالیاتی می‌باشد. با توجه به اینکه اجرای مالیات بر ارزش افزوده - مالیات بر ارزش افزوده پس از تصویب قانون مربوطه در خرداد ماه ۱۳۸۷ از مهر ماه همان سال در چارچوب مراحل استقرار در حال تسری و گسترش به زنجیره نهایی است، نتایج آن از طریق بررسی سوابق مهر و موم‌های اخیر قابل رسد است بنابراین هدف اصلی این پژوهش ارزیابی طرح جامع مالیاتی و اصلاح قوانین مالیاتی از دیدگاه مؤدیان مالیاتی می‌باشد. داده‌های پژوهش با ابزار پرسشنامه گردآوری شده و جامعه آماری پژوهش مؤدیان مالیاتی اداره امور مالیاتی مؤدیان بزرگ تهران است که پرونده عملکرد مالیاتی آن‌ها در سال ۱۳۹۶ جزوه پرونده مهم قرار گرفته است. نتایج پژوهش نشان داد که از دیدگاه مؤدیان مالیاتی طرح جامع مالیاتی به ترتیب موجب کاهش هزینه‌های اجرای عملیات مالیات ستانی، گسترش عدالت مالیاتی و افزایش درآمدهای مالیاتی و اصلاح قوانین مالیاتی به ترتیب موجب گسترش عدالت مالیاتی، کاهش هزینه‌های اجرای عملیات مالیات ستانی و افزایش درآمدهای مالیاتی می‌شود.

واژگان کلیدی: اصلاح قوانین مالیاتی، طرح جامع مالیاتی، تحول در نظام مالیاتی

۱- استاد گروه حسابداری، دانشگاه شیراز، ایران

۲- دانشجوی دکتری حسابداری دانشگاه شیراز؛ حسابرس ارشد مالیاتی، اداره کل امور مالیاتی استان کردستان، ایران (مسئول مکاتبات) n.hedrian1365@gmail.com

۱- مقدمه

این روزها که مبحث اقتصاد مقاومتی به شاهبیت مباحث اقتصادی کلان کشور بدل شده، توجه به منابع مالی و ارزی دولت در حوزه‌هایی غیر از انرژی و نفت بیش از گذشته احساس می‌گردد. تحریم‌های اعمالی از سوی قدرت‌های زورگوی بین‌المللی و ایجاد پاره‌ای از مشکلات در بخش‌هایی از اقتصاد کشور سبب شده تا امروز نگاه تحول‌گرایانه جدی در زمینه اقتصاد و تأمین منابع پولی و مالی کشور پدیدار شود. به همین دلیل باید این اتفاق بزرگ را سرم‌شاء تغییر بزرگ و بنیادین در بدنه اقتصادی کشور به شمار آورده و آن را فرصتی طلایی در تاریخ اقتصادی کشور دانست. چراکه متأسفانه قصه تلخ و دیرینه وابستگی اقتصاد کشور به منابع زیرزمینی خود، چنان به تکرار مکررات و امری متداول مبدل شده که گویی قرار نیست از این پيله وابستگی به فروش نفت خارج شویم. اما با نگاه جدی و پیگیرانه مسئولان و مدیران بلندپایه کشور به مسئله اقتصاد مقاومتی و رهانیده شدن اقتصاد ایران از دامان نفت و منابع زیرزمینی خود می‌توان به شکوفایی هرچه بیشتر اقتصاد کشور امیدوار بود.

در این میان توجه به حلقه‌های مغفول مانده در اقتصاد که سبب کسب درآمد و رونق چرخه‌های اقتصادی گردد، مهم‌ترین پایه و اصل در مقوله اقتصاد مقاومتی است. ظرفیت‌ها و پتانسیل‌های بالای صنعتی و اقتصادی در کشور گواه آن است که بدنه اقتصاد ایران در ذات خود دارای توانایی‌های بالقوه چشمگیری است که با بالفعل شدن آن‌ها می‌توان هم به رونق فعالیت‌های اقتصادی در سطح خرد و روزمره یاری رساند و نیز باعث افزایش درآمدهای دولت و تسهیل در فرآیند اقتصاد کلان کشور شد. در این راستا مالیات و درآمدهای مالیاتی را می‌توان به تنها یکی از بزرگ‌ترین ابزارهای دولت در مسیر اعتلای اقتصاد مقاومتی دانست. تکیه دولت به منابع مالیاتی از یک سو سبب کاهش وابستگی دولت و ملت به منابع زیرزمینی می‌گردد که تنها در اختیار ما نبوده و آیندگان نیز به نوبه خود در بهره‌گیری از آن صاحب حق و امتیاز می‌باشند. از سوی دیگر نیز زمینه‌ساز پویایی و نشاط در بازارهای کشور و فعالیت‌های تولیدی و صنعتی می‌گردد اما این مسئله زمانی می‌تواند مایه امیدواری در اقتصاد کشور گردد که نظام مالیاتی ما نظامی کارآمد و موفق باشد. این پژوهش در پی آن است دو محور طرح تحول نظام مالیاتی شامل اصلاح قوانین مالیاتی و اجرای طرح جامع مالیاتی را با معیارهای یک نظام مالیاتی مطلوب مورد ارزیابی قرار دهد.

۲- بیان مسئله

دولت نهم در سال ۱۳۸۷، اقداماتی را شروع کرد که آن را جراحی بیماری اقتصاد ایران عنوان نمود و طرح تحول اقتصادی را کلید زد. این طرح داری هفت مؤلفه همچون هدفمند کردن یارانه‌ها، اصلاح نظام گمرکی، اصلاح نظام مالیاتی، اصلاح نظام بانکی، اصلاح نظام توزیع کالا و خدمات و اصلاح نظام ارزش‌گذاری پول ملی و بهره‌وری است. با توجه به میزان تأثیرگذاری نظام مالیاتی بر سایر بخش‌های اقتصادی و چالش‌های مرتبط بر آن و همچنین تعامل گسترده آن با آحاد جامعه، نظام مذکور یکی از محورهای مهم طرح تحول اقتصادی و همچنین چشم‌انداز بیست ساله می‌باشد و با روبرو شدن ایران با تحریم‌ها و ابلاغ اقتصاد مقاومتی از سوی مقام معظم رهبری، مالیات ابزار اصلی هدایت و کنترل مؤلفه‌های اقتصادی ایران محسوب می‌گردد.

اصلاح نظام مالیاتی در سه محور اصلی شامل اصلاح قوانین و مقررات مالیاتی، اجرای طرح جامع مالیاتی و استقرار کامل نظام مالیات بر ارزش افزوده مورد توجه قرار گرفته است. در این راستا، مهم‌ترین اقدام در طرح تحول نظام مالیاتی ایجاد بسترهای حقوقی، مدیریتی و اجرایی مناسب در قانون مالیات‌ها می‌باشد که این مهم در اجرای اصل یکصد و بیست و سوم (۱۳۳) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، اصلاح قانون مالیات‌های مستقیم که با عنوان لایحه یک فوریتی اصلاح قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۳۶۶ و اصلاحات بعدی آن به مجلس شورای اسلامی تقدیم گردیده بود، با تصویب در جلسه علنی روز چهارشنبه مورخ ۱۳۹۴/۰۴/۳۱ به تصویب مجلس شورای اسلامی و سپس به تأیید شورای نگهبان رسید که از ۱۳۹۵/۰۱/۰۱ لازم‌الاجرا است. مالیات بر ارزش افزوده پس از تصویب قانون مربوطه در خرداد ماه ۱۳۸۷ از مهر ماه همان سال در چارچوب مراحل استقرار (۷ مرحله) در حال تسری و گسترش به زنجیره نهایی است. همچنین، پیاده‌سازی طرح جامع مالیاتی نیز که در حال پیاده‌سازی می‌باشد و فازهای ابتدای آن در حال حاضر یکی پس از دیگری کلید زده می‌شود.

۳- پیشینه پژوهش

شیرازی و نامامیان (۱۳۹۴) در پژوهشی با عنوان "بررسی اجرای طرح جامع مالیاتی بر ارتقا تمکین داوطلبانه مؤدیان در سازمان امور مالیاتی کشور" به ارزیابی یکی از محورهای طرح تحول نظام مالیاتی ایران با ابزار پرسشنامه پرداختند. جامعه آماری پژوهش شامل تهران اصفهان و کرمانشاه است. نتایج پژوهش نشان داده است که طرح جامع مالیاتی بر ارتقا تمکین داوطلبانه مؤدیان مالیاتی در سازمان امور مالیاتی کشور تأثیر مثبت و معنا داری دارد.

نصیری مقدم (۱۳۹۳) در پژوهشی با عنوان "لابحه اصلاح قانون مالیاتهای مستقیم و محیط کسب و کار قبل از لازم الاجرا شدن قوانین جدید مالیات های مستقیم" به ارزیابی آثار آن پرداخت. در این پژوهش از روش شناسی گروه کسب و کار بانک جهانی در برآورد شاخص پرداخت مالیات، به عنوان مبنای استفاده شده است. نتایج پژوهش حاکی از آن می باشد که با قوانین جدید

۱. نرخ کلی مالیات برای شرکت های معمولی تغییری نمی کند؛
۲. در صورت اجرای شدن طرح جامع مالیاتی امکان کاهش زمان و تعداد پرداخت های مالیاتی برای شرکت مودی وجود دارد؛

۳. از نظر پذیرش هزینه های سرمایه گذاری به عنوان هزینه های قابل قبول و عدم وضع مالیات بر اضافه بهای ناشی از تجدید ارزیابی دارایی ها، انگیزه فعالان اقتصادی برای کسب و کار افزایش می یابد.

صامتی و همکاران (۱۳۸۹) در پژوهشی با عنوان بررسی تأثیر مالیاتی بر ارزش افزوده بر خالص صادرات و مقایسه آن با مالیات بر درآمد شرکت ها در ایران و دیگر کشورهای آسیایی به ارزیابی یکی از محورهای طرح تحول نظام مالیاتی کشور پرداختند. در این پژوهش از یک الگوی نظری-تجربی خالص صادرات تصریح و سپس به گشتاورهای تعمیم یافته برای داده های کشورهای فوق الذکر برآورد شده است. نتایج این پژوهش نشان می دهد که مالیات بر ارزش افزوده در کوتاه مدت دارای اثر منفی و معنی دار بر خالص صادرات کشورهای آسیایی و در بلند مدت خنثی است. مالیات بر درآمد شرکتها در کوتاه مدت دارای اثر مثبت و معنا دار بر خالص صادرات دارد.

۴- اهداف و دستاوردهای مشخص و قابل حصول پژوهش

۱. شناسایی میزان همسوی اصلاح قوانین مالیاتی و طرح جامع مالیاتی با گسترش عدالت مالیاتی
۲. شناسایی میزان همسوی اصلاح قوانین مالیاتی و طرح جامع مالیاتی با کاهش هزینه های اجرای عملیات مالیاتی
۳. شناسایی میزان همسوی اصلاح قوانین مالیاتی و طرح جامع مالیاتی با افزایش درآمدهای مالیاتی

۵- روش پژوهش

با در نظر گرفتن هدف اصلی این پژوهش ارزیابی تحول در نظام مالیاتی کشور است، از نظر هدف کاربردی می باشد. از نظر روش اجرا از نوع پژوهش های «توصیفی» و «پیمایشی» محسوب می شود. توصیفی از این جهت که تصویری از وضع موجود را ارائه می دهد و از نظر ارتباط بین متغیرها از نوع مقایسه ای می باشد. مقایسه از این جهت که تبیین بین متغیرها از طریق مقایسه بررسی می شود.

جامعه آماری: برای رسیدن به پاسخ های عینی و نزدیک به واقعیت در تعیین جامعه آماری این پژوهش سعی خواهد شد از گروه های مطلع و آگاه، نظرخواهی شده به همین منظور جامعه آماری این پژوهش شامل مؤدیان مالیاتی مؤدیان بزرگ تهران می باشد. در این پژوهش، پرسشنامه بین مؤدیان امور مالیاتی مؤدیان بزرگ تهران که جزوه پرونده مالیاتی سال ۱۳۹۶ قرار گرفته اند.

روش جمع آوری اطلاعات: در این پژوهش به منظور اندازه گیری متغیرهای تعریف شده پژوهش از ابزار پرسشنامه استفاده شده است. با انجام مطالعات در متون مربوط به طرح تحول نظام مالیاتی، اطلاعات مورد نیاز برای تنظیم سوالات پرسشنامه جمع آوری شده است. سوالات پرسشنامه شامل نکات اصلی و تأثیر گذار طرح تحول نظام مالیاتی است که پاسخ دهندگان با انتخاب گزینه مناسب مشخص نموده اند که سوال پرسیده شده همسو با کدام معیار نظام مالیاتی کارآمد می باشد. جامعه آماری پرونده های بااهمیت اداره امور مالیاتی مؤدیان بزرگ می باشد که با عنوان ۱۰۰ پرونده مهم (مدیرکل) غربال شده اند و به صورت تمام شماری به نظر سنجی قرار داده شده است.

۶- نتایج پژوهش

تعداد ۱۰۰ پرسشنامه توزیع شد که با پیگیری های مناسب تمام پرسشنامه ها جمع آوری شد. نتایج بدست آمده به شرح ذیل می باشد؛

جدول ۱- نتایج پرسشنامه ها (ماخذ: نگارندگان، ۱۳۹۸)

افزایش درآمدهای مالیاتی	کاهش هزینه اجرای عملیات	گسترش عدالت مالیاتی	
۰,۱۵	۰,۴۵	۰,۴۰	طرح جامع مالیاتی
۰,۲۵	۰,۲۰	۰,۵۵	اصلاح قوانین مالیاتی
۰,۲۰	۰,۳۲۵	۰,۴۷۵	میانگین

۶-۱- جنبه‌های همسوی طرح جامع مالیاتی و اصلاح قوانین مالیاتی با گسترش عدالت مالیاتی

- تغییر نگاه سازمان به مودی محور
- شرط ثبت نام مؤدیان در سامانه برای ورود به فرایندهای مالیاتی
- صدور صورت حساب و قید شماره اقتصادی خود و دیگران در صورتحساب‌ها، قراردادهای و سایر اسناد مشابه درج و فهرست معاملات خود و ارایه به سازمان امور مالیاتی
- تسلیم اظهارنامه، شرط لازم برای آغاز همه فرایندهای مالیاتی
- تنظیم اظهارنامه برآوردی سیستمی برای مودیانی که در موعد مقرر اظهارنامه مالیاتی تسلیم ننموده‌اند
- حذف تشخیص مالیات به صورت علی‌الراس در نظام مالیاتی جدید
- تغییر فضای فیزیکی (پارتیشن بندی) ادارات امور مالیاتی
- استقرار مکانیزم نوبت دهی در ادارات امور مالیاتی
- بند ۴ ماده ۲: معافیت بنیادها و نهادهای انقلاب اسلامی دارای مجوز معافیت از طرف حضرت امام خمینی(ره) و مقام معظم رهبری
- ماده ۲۶: مدت تسلیم اظهارنامه برای متوفی یکسال از تاریخ فوت متوفی (پیش از این ۶ ماه)
- ماده ۴۵: اخذ حق تمبر برای برات، سفته، و نظایر آن‌ها نیم در هزار ۰۰۰۵٪ مقرر گردیده است (پیش از این سه در هزار ۰۰۰۳٪)
- ماده ۴۸: اخذ ۰۰۰۵٪ حق تمبر برای انتقال سهام و سهم‌الشرکه به استثنای شرکت‌های تعاونی (پیش از این دو در هزار ۰۰۰۲٪)
- ماده ۸۵: نرخ مالیات بر درآمد حقوق یکسان برای کارکنان بخش خصوصی و بخش دولتی
- اصلاح ماده ۱۳۱: تامیزان ۵۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال درآمد مشمول مالیات به نرخ ۱۵٪، نسبت به مازاد ۵۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال تا میزان ۱,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال مشمول مالیات سالانه به نرخ ۲۰٪ و نسبت به مازاد آن سالانه نرخ ۲۵٪.
- تبصره ماده ۱۴۶ مکرر: تسلیم اظهارنامه شرط برخورداری از نرخ صفر و اعمال هرگونه معافیت یا مشوق مالیاتی
- تبصره یک ماده ۱۴۹: عدم شمول مالیات تجدید ارزیابی‌ها برای اشخاص حقوقی
- ماده ۱۶۹: بخشودگی معادل ۱۰٪ از مالیات ابرازی عملکرد مودیانی که توسط سازمان امور مالیاتی ملزم به استفاده از سامانه صندوق فروش و تجهیزات مشابه شده اند مشروط به رعایت آیین نامه اجرای مربوط، برای ۲ سال اول
- ماده ۲۰۲: افزایش مبلغ بدهی مالیاتی برای ممنوعیت خروج مؤدیان
- ماده ۲۷۲: اشخاص حقیقی و حقوقی با اعلام سازمان امور مالیاتی مکلف به ارائه گزارش حسابرسی می باشند.

۶-۲- جنبه‌های همسوی طرح جامع مالیاتی و اصلاح قوانین مالیاتی با کاهش هزینه‌های اجرای

عملیات

- راه اندازی سامانه دسترسی به بانک‌های اطلاعاتی بیرونی
- ارسال صورت معاملات فصلی، اخذ اظهارنامه‌های مالیاتی، پرداخت مالیات، اخذ استعلامات عدم بدهی به صورت الکترونیکی و بدون نیاز به مراجعه به امور مالیاتی
- در نظام نوین، حسابرسی مالیاتی به عنوان یکی از فرایندهای جزئی مالیاتی شناخته می‌شود و بیشترین حجم کاری صرف صحت سنجی خوداظهاری مؤدیان خواهد شد
- نگهداری کلیه پرونده‌ها در یک مرکز اسناد متمرکز
- اسکن پرونده‌های مالیاتی در رایانه و عدم نیاز فیزیکی ماموران مالیاتی به پرونده مالیاتی مگر در موارد خاصی
- استفاده از سیستم‌های کارت خوان در واحدهای ادارات امور مالیاتی برای دریافت وجوه پرداختی مؤدیان
- تفکیک حوزه‌های مالیاتی به امور مؤدیان و رسیدگی
- تغییر عناوین پست ماموران مالیاتی (کارشناس، کارشناس ارشد...) به حسابرس، حسابرس ارشد...
- ماده ۵۴ مکرر: واحدهای مسکونی خالی مشمول پرداخت مالیات اجاره
- ماده ۷۷: درآمد اشخاص حقیقی و حقوقی ناشی از ساخت و فروش هر نوع ساختمان مشمول مالیات خواهد بود.
- ماده ۱۰۰: آخرین مهلت تسلیم اظهارنامه مالیاتی برای کلیه اشخاص حقیقی پایان خردادماه سال بعد

- تبصره ماده ۱۰۰: برخی از مشاغل یا گروه های که میزان فروش کالا و خدمات سالانه آن ها حداکثر ۱۰ برابر موضوع ماده ۸۴ این قانون باشد از انجام بخشی از تکالیف از قبیل نگهداری اسناد و مدارک موضوع این قانون و ارائه اظهارنامه مالیاتی معاف است
- ماده ۱۰۴: حذف این ماده
- تبصره ۳ ماده ۲۱۹: در تبصره ۹ ماده ۵۳، ماده ۸۶، ماده ۸۸، تبصره ۲ ماده ۱۰۳، تبصره ۵ ماده ۱۰۹، ماده ۱۲۶ و تبصره ۲ ماده ۱۴۳ عبارت "تا پایان ماه بعد" حسب مورد جایگزین عبارت های "ظرف ده روز"، "ظرف سی روز" و "منتهی ظرف سی روز" می شود.

۶-۳- جنبه های همسوی طرح جامع مالیاتی و اصلاح قوانین مالیاتی با افزایش درآمدهای مالیاتی

- اتصال سامانه سازمان امور مالیاتی به سامانه ثبت الکترونیک سازمان ثبت اسناد و املاک نسبت به اعلام میزان بدهی ملک مورد انتقال و امکان واریز وجه آن به حساب مالیاتی به صورت آنی از طریق دفاتر اسناد رسمی
- لزوم استفاده از صندوق مکانیزه فروشگاهی (POS) در مراکز فروش
- تغییر مبنای حسابداری سازمان امور مالیاتی از مبنای حسابداری نقدی به حسابداری تعهدی
- ماده ۵۴ مکرر: مشمول مالیات نمودن واحدهای مسکونی خالی
- ماده ۷۷: مشمول مالیات نمودن درآمد اشخاص حقیقی و حقوقی ناشی از ساخت و فروش هر نوع ساختمان
- تبصره ۷ ماده ۱۰۵: به ازای هر ۱۰٪ افزایش درآمد ابرازی مشمول مالیات اشخاص
- ماده ۱۹۹: جریمه عدم کسر و ایصال مالیات از مؤدیان دیگر مشمول جریمه ای معادل ۱۰٪ مالیات پرداخت نشده در موعد مقرر و ۲,۵٪ مالیات به ازای هر ماه نسبت به مدت تاخیر از سر رسید پرداخت
- ماده ۱۹۲: جریمه عدم تسلیم اظهارنامه مالیاتی برای اشخاص حقوقی ۳۰ درصد مالیات متعلق و برای اشخاص حقیقی ۱۰ درصد مالیات متعلق

۷- سایر یافته های پژوهش

وزیر اقتصاد مهم ترین هدف پیاده سازی نظام جامع مالیاتی کشور را افزایش نسبت درآمدهای مالیاتی به منابع بودجه عمومی دولت عنوان نمود (۱). به عبارتی هر سه جنبه طرح تحول نظام مالیاتی شامل اجرای نظام مالیات بر ارزش افزوده، طرح جامع مالیاتی و اصلاح قوانین مالیاتی با محوریت افزایش درآمدهای مالیاتی تدوین شده است، باید دید در عمل تا چه حد می تواند به این منظور دست یابد. اما نکته قابل تامل اینکه از دیدگاه اکثر مؤدیان مالیاتی اصلاح قوانین مالیاتی و اجرای طرح جامع مالیاتی به ترتیب موجب گسترش عدالت مالیاتی و کاهش هزینه های اجرای عملیات مالیات ستانی می شود!

علاوه عدم موفقیت چشم گیر تحول در نظام مالیاتی در دستیابی به هدف اساسی یعنی افزایش درآمدهای مالیاتی با توجه به نتایج این پژوهش، نکات قابل تاملی نیز در نحوه اجرا وجود داشته است که مواردی به شرح ذیل در اداراتی که اجرا شده است کاملاً ملموس می باشد:

۷-۱- طرح جامع مالیاتی

- کاهش کارایی نیروی انسانی سازمان نسبت به قبل به دلیل عدم آموزش کافی و اثربخش دوره های برگزار شده آشنایی با طرح جامع مالیاتی و سامانه نرم افزاری ایریس
- سردرگمی مؤدیان مالیاتی به دلیل نادیده گرفتن آموزش های لازم در برنامه ریزی اجرای طرح جامع مالیاتی آگاه سازی آن ها نسبت به تغییرات اعمال شده
- مشکلات متعدد در در سامانه نرم افزاری ایریس (تقسیم بدهی و بخشودگی جرایم، استرداد و ...)
- مشکلات اوراق تولید شده از سامانه نرم افزاری ایریس (فقدان محتوای قابل فهم برخی اوراق، مصرف بالای کاغذ، اشغال بی رویه فضای بایگانی توسط پرونده ها، ...)
- تغییرات غیر کارشناسی فضای فیزیکی ادارات (ساختمان ها با کاربری متفاوتی ساخته شده اند و دستکاری مشکلات سرمایه ای، گرمایشی، روشنایی و آلودگی صوتی آزار دهنده در زمان های پیک کاری و حتی بهداشتی آن ها شده است)

۲-۷- اصلاح قوانین مالیاتی

- عدم توجیه کافی و روشن برای اصلاح قوانین (مجریان قانون در لوائح قانونی خود را مقید به پایش قوانین قبلی نمی- دانند یعنی بدون آنکه موانع و ایرادات قوانین سابق را بررسی کنند، تنها با ارایه لوایح جدید بسنده می-کنند. مثلا این سوال مطرح می-شود که از سال ۱۳۸۲ که آخرین اصلاحات قانون مالیات های مستقیم به اجرا درآمد، به روشنی بیان نشده است که در حوزه اقتصاد کشور چه تحولاتی صورت پذیرفته است که نیازمند اصلاح اساسی مجدد قوانین احساس شده است!)
- محو شدن متن قانون در لابه لای بخشنامه ها و دستورالعمل های پیاپی به دلیل ابهام قوانین (اگر اصلاحات قانون بر اساس نیاز و مقتضیات صورت گرفته است، چرا باید آنقدر ابهام داشته باشد که متن صریح آن در لابه لای بخشنامه ها و دستورالعمل ها محو شود، و حتی بیشتر همین بخشنامه ها با اولین ورود به هیات عمومی دیوان عدالت اداری ابطال می- گردد!)
- برخی از قوانین شفاف نشده اند، بلکه به مراتب پیچیده تر شده اند؛
- معافیت ماده ۱۳۲ - تبصره ۷ ماده ۱۰۵ - ماده ۱۳۱
- برخی از قوانین در تناقض می باشند؛
- آیا تغییر زمان تسلیم اظهارنامه برای اشخاص حقیقی در ماده ۱۰۰ و ماده ۲۶ برای متوفی برای سازمان امور مالیاتی مغایر با فراز پایانی تبصره ۱ الحاقی ماده ۲۱۹ ق.م.ق نیست که مجاز نبودن سازمان امور مالیاتی به تغییر مهلت تسلیم اظهارنامه محرز می باشد؟
- در ماده ۱۹۴ به ماده ۱۵۸ استناد شده است در حالی که قبلا این ماده حذف شده است!
- برخی از قوانین از عینیت برخوردار نمی باشد؛
- تبصره ۳ ماده ۱۴۷ شرط قبول هزینه های غیر تهاتری بیشتر از ۵۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال را پرداخت از طریق درگاه های بانکی عنوان نموده است، در حالی که هنوز زیر ساخت تمام بازارهای کشور آماده نشده است!
- ماده ۵۴ تعیین درآمد اجاره را از طریق قراردادهای اعم از رسمی و عادی (غیر رسمی) را مجاز دانسته است و هیچ تفاوتی قایل نشده است، در حالی که آثار حقوقی کاملا متفاوتی باهم دارند!

۸- پیشنهادات

- برای پذیرش و درک بهتر اجرای طرح جامع مالیاتی و اصلاح قوانین مالیاتی، چالش های اقتصادی و دلایلی که تحول در نظام مالیاتی را ضروری نمود شفاف سازی شود.
- قانون گذاران خود را مقید به پایش قوانین قبلی بدانند و تلاش نمایند موانع و ایرادات قوانین قبلی را مرتفع کنند و اجتناب از تصویب غیر ضروری قوانین جدید
- برگزاری دوره های مهارت آموزی طرح جامع مالیاتی و مواد اصلاح شده قوانین برای ماموران مالیاتی
- آموزش های لازم به مؤدیان مالیاتی برای آشنایی آن ها با طرح جامع مالیاتی و آگاهی از مواد اصلاح شده قوانین
- انجام تغییرات فیزیکی ساختمان ها و تاسیسات ادرا ت بر اساس نظرات کارشناسان امر و جلوگیری از اعمال قضاوت های سلیقه ای

منابع

۱. طیب نیا، ع، ۱۳۹۳، تحقق اهداف مالیاتی از راهبردهای اصلی وزارت اقتصاد، باشگاه خبرنگاران جوان کد خبر ۴۸۰۵۴۰۷ مورخه ۲۶ فروردین ۱۳۹۳
۲. قوانین مالیات های مستقیم مصوب ۱۳۹۴/۰۴/۳۱
۳. شیرازی، م، تمامیان، ف، ۱۳۹۴، بررسی اجرای طرح جامع مالیاتی بر ارتقا تمکین داوطلبانه مؤدیان در سازمان امور مالیاتی کشور، اولین کنفرانس بین المللی حسابداری، مدیریت و نوآوری در کسب و کار
۴. نصیری اقدم، ع، ۱۳۹۲، لایحه اصلاح قانون مالیات های مستقیم و محیط کسب و کار قبل از لازم الاجرا شدن قوانین جدید مالیات های مستقیم، مجلس و راهبرد
۵. صامتی، م، طیبی، ک، حاجی کرمی، مرضیه، ۱۳۸۹، بررسی تأثیر مالیاتی بر ارزش افزوده بر خالص صادرات و مقایسه آن با مالیات بر درآمد شرکت ها در ایران و دیگر کشورهای آسیایی